



The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7871>

Number: 74 , p. 387-400, Spring 2019

Araştırma Makalesi / Research Article

Yayın Süreci / Publication Process

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date - Yayın Kabul Tarihi / Article Acceptance Date

08.11.2018

28.01.2019

Yayınlanma Tarihi / The Published Date

25.03.2019

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA SINIF: ÇOCUKLARIN GÖZÜNDEN DEĞERLENDİRME¹

EVALUATION OF OPINION FOR CLASSROOM OF PRESCHOOL CHILDREN

Arş. Gör. Semiha İsmailoğlu

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1006-6279>

Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü,

semihaismailoglu@gmail.com

Arş. Gör. Hilal Yılmaz

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4594-3155>

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü,

yilmaz.hilal@outlook.com

Öz

Gelecek nesillerin sağlıklı bireyler olarak yetişmesi için kişilik temellerinin atıldığı en önemli dönem okul öncesi dönem olarak tanımlanan 0-72 aylık dönemdir. Günümüzde genellikle ebeveynlerin iş hayatında yer alması ile çocuklar erken yaşta okul hayatına başlamaktadır. Bu anlamda okul öncesi eğitim kurumlarında yarım gün veya tam gün vakit geçiren çocukların, öğrenim gördükleri eğitim ortamının özellikleri önem kazanmaktadır. Sınıflarda eğitim programı çerçevesinde hazırlanan eğitim planlarında yer alan etkinliklerin/faaliyetlerin optimum konfor koşullarında gerçekleşmesi öğrencilerin hem sağlıkları hem verimlilikleri hem keyifli vakit geçirmeleri hem de okul hayatını başlangıçtan itibaren sevebilmeleri için önemlidir. Eğitim ortamı çocukların gereksinimlerini karşılayacak optimum konfor koşullarına sahip olmadığında gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların sınıflarının mevcut durumuna yönelik görüşlerini belirlemektir. Ayrıca okul

¹ Bu çalışma, "5. Uluslararası Eğitim Bilimleri Sempozyumu"nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

öncesi eğitim kurumlarındaki sınıfların özelliklerinin çocukların hem verimlilikleri hem keyifli vakit geçirmeleri hem de okul hayatını başlangıçtan itibaren sevebilmeleri için önemli olduğuna vurgu yapmayı hedeflemektedir. Çalışma kapsamında ilk olarak İstanbul'daki bir okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu 19 çocukla sınıflarına ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında bu okuldaki sınıfın mevcut fiziksel özelliklerini belirlemek için yerinde tespit çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda yerinde tespit ve görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda eğitim ortamına ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Okul Öncesi Dönem Çocuklar, Okul Öncesi Eğitim Ortamı, Mekan Özellikleri, Konfor

Abstract

In order for future generations to grow up as a healthy individual, the most important period in which personality bases are introduced is the 0-72 month period defined as the preschool period. Nowadays, with the participation of parents in business life, children often start school with life at an early age. In this sense, the characteristics of the environment in which the children spend half a day or a full day in pre-school education institutions gain importance. The fact that the activities / activities included in the training program prepared in the framework of the education program in the classes are realized under optimum comfort conditions is important for the students to have both their health and efficiency and enjoyable time as well as the love of school life from the beginning. The educational environment adversely affects the development of children if they do not have the optimum comfort conditions to meet their needs.

The main purpose of this research is to determine the current state of the classrooms of children who attend pre-primary education institutions. In addition, it is aimed to emphasize that the characteristics of the classes in pre-school education institutions are important for children to spend both their efficiency and pleasure and to love school life from the beginning. Within the scope of the study, firstly interviews were held with 19 children in the 5-year age group attending a pre-school education institution in Istanbul to learn their thoughts on their classrooms. In the second phase of the study, an in situ detection study was conducted to determine the current physical properties of the class in this school. As a result of the study, evaluations were made in the direction of data obtained from on-site detection and interviews.

Key Words: Preschool Education, Preschool Children, Preschool Education Environment, Place Features, Comfort

1. GİRİŞ

Ülkelerin kalkınmasında eğitim oldukça önemli bir konudur. Eğitimli bir toplumun geleceğe güvenle bakacağı kaçınılmazdır. Bir ülkede politika, ekonomi ve toplum açısından gelişmeler bekleniyorsa önce eğitimi ele almak gereklidir. Her konuda eğitim bilginin, yeteneğin ve deneyimlerin gelişimini sağlayacaktır. Okul öncesi eğitim ise eğitimin en önemli dönemlerinden biridir. Okul öncesi eğitimin öneminin arttığı günümüzde, bunun ilköğretim ileri eğitim kademeleri ile pekiştirilmesi toplumun ileri gitmesinde rol oynayacaktır (Baran vd., 2007; Üste, 2007; 295). Kurumsal eğitime ilk adımı attıkla-

rı bu yerlerde öğrenecekleri öğretmenler yaşam biçimlerinin ve sosyal ilişkilerinin oluşmasında önemli bir paya sahiptir (Öztürk ve Bayrak, 2017).

Ülkemizde okul öncesi eğitim Milli Eğitim Temel Kanunu ile tanımlanmıştır. Bu tanıma göre; okul öncesi eğitim: "Mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini ihtiva eden bu yaş grubundaki çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak, sistemli ve elverişli bir yetişme ortamı sağlamak, kabiliyetlerinin gelişmesine yardım et-

mek amaçlarına yönelik, ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim devresidir" şeklinde ifade edilmiştir (Meb, 1973).

Okul öncesi eğitim; duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, araştırmacı, meraklı, girişimci, karşılaştığı problemlere çözümler ve alternatifler üretebilen, kendi kendine karar verebilen, başkalarının haklarına saygılı, sahip olduğu potansiyeli maksimum düzeyde ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilen, kendi kendini denetleyebilen bireyler yetiştirebilmeyi amaçlamaktadır (Afacan ve Selimhocaoğlu, 2012).

Nitelikli insan gücü için nitelikli eğitim ve öğretim kurumlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimin niteliğini belirleyen önemli faktörlerden biri de eğitim mekanlarıdır. Öğrenme işleminin gerçekleştiği mekânların çocukların öğrenmelerini destekleyecek özelliklerde olması önemlidir. Eğitim yapıları çocukların hem fiziksel hem algısal-bilişsel hem de sosyal gelişimlerine olumlu yönde etkileyecek özelliklerde tasarlanmalıdır (İsmailoğlu, 2016). Çünkü okul öncesi eğitim kurumları çocukların evlerinden sonra karşılaştıkları ilk sosyal mekanlardır. Bu sebeple eğitim ortamının fiziksel durumu son derece önem kazanmaktadır (Adak Özdemir, 2018).

Okullardaki fiziksel ortam düzeni kullanıcıların; sağlıklarını, duygusal dünyalarını ve performanslarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Okullarda eğitim ve öğretim faaliyetleri yapıldığından eğitim ortamlarının çocuk gelişimine uygun olarak tasarlanması ve gerekli düzenlemelerin yapılması okul öncesi eğitimin kalitesini arttırmada oldukça etkili olacaktır (Uludağ ve Odacı, 2002; Güleş, 2013). Okul öncesi eğitim ortamlarının çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak niteliklere sahip olması son derece önemlidir. Okul öncesi eğitim ortamı, çocukların kendilerine özgü deneyim ve yaratıcılık kazanmaları için zaman ve imkân veren, doğal olarak sosyal, güvenli ve canlandırıcı bir ortamla ve kendi dünyalarını genişlete-

bilmelerine olanak sağlayan ortam olmalıdır (Zembat, 2005). Eğitim mekanları dışında verilen eğitim, sınıftaki eğitime bir alternatif değil onun bir bütünleyicisi olarak ifade edilmektedir. Bu anlamda sınıftaki eğitime destek olacak şekilde yürütülmelidir (Öztürk Aynal, 2013).

Çocuklar için tasarlanan mekânlar, sadece tasarım açısından teorik ve uygulama bilgileri ile yapılandırılmış olmamalı, aynı zamanda çocukların zihinsel, bilişsel ve fiziksel ihtiyaçları ve istekleri de göz önünde bulundurulmalıdır (Bika, 1996). Henüz kendisini idame edecek kadar şekillenmemiş olan bu yaş grubu çocukların yürüdüğü, oturduğu, beslendiği ortamın temiz ve sağlık koşullarına uygun; güvenli ve işlevsel bir biçimde donatılmış olmalıdır (Özçelik, 1996). Tasarımında çocukların etkin öğrenmelerine fırsat sunan, dikkatle ve özenle oluşturulmuş eğitim ortamları, okul öncesi eğitim programından en etkili şekilde yararlanılmasını sağlamaktadır (Meb, 2012).

Okul öncesi eğitim mekanlarını tasarımlarken, çocukların eğitim ortamına ilgisini çekecek estetik niteliklere sahip olması ve iç mekanların bu çocukların ölçeğinde, ev atmosferine sahip olması oldukça önemlidir. Çünkü çocuk bu aşamada ev yaşantısından kamusal yaşantıya da ilk adımı atıyor denilebilir ve bu durum onun gergin olmasına sebep olabilir. Bu nedenle okula gitmesi için o mekânı benimsemesi büyük önem taşır. Evden gün içerisinde uzun süreliğine ilk kez uzaklaşan çocuk evin sıcaklığını okulda hissetmelidir (Öztürk ve Bayrak, 2017).

Okul önceki dönemde yer alan çocuklar; meraklı, araştırmaya son derece istekli, hayal güçleri kuvvetli olduğundan; çocukların bu yöndeki gelişimlerinin desteklenmesi, onların araştırıp sorgulayabilecekleri, merak güdülerini kullanabilecekleri, neden sonuç ilişkileri kurabilecekleri, tahminlerde bulunabilecekleri eğitim ortamlarında mümkün olmaktadır (Beaty, 1988). 3-6 yaş döneminden

başlayarak çocuk, bedensel ve zihinsel ilerlemesine bağlı olarak yaşadığı çevresini algılar, mekân ve mobilyaları tanır ve kullanır. Yaşadığı çevrenin düzeni çocuk üzerinde önemli etkiler bırakmaktadır. Bu çevre içerisinde çocuğun kendisine ait bir mekâna sahip olması ve kullanabileceği mobilya ve donatı elementlerinin yapısı da gelişimi üzerinde etkilidir (Yavuzer, 1984). Sınıfın fiziki ortamı, öğrencilerin duyuşal özelliklerinin gelişimini de etkilemektedir. Manning ve Manning (1993), sınıfın fiziki ortamının öğrencileri teşvik edici olabileceğini; onların mutlu ve üretken kalmalarına yardım edebileceğini belirtmiştir. Fiziksel ortamdaki rengin çocukların mekânsal algıları üzerine dahi etkisi söz konusudur (Güller ve Kaya, 2016). Ayrıca çocukların buldukları eğitim ortamının yaratıcılıklarını (Yuvacı ve Dağlıoğlu, 2018), motor becerilerinin gelişimini (True, Pfeiffer, Dowda, Williams, Brown, O'Neill ve Pate, 2017) ve tüm gelişim alanlarını (Çukur ve Delice, 2011; Rentzou, 2014) etkilediği ortaya konulmuştur. Bununla birlikte, okulların bulunduğu arazi iklim olarak uygun, sessiz, toz olmayan, hava, kara ve demiryolu gibi yoğun trafiği olan alanlardan uzak, mümkünse park ve spor tesisleriyle doğrudan doğruya ilişkili olmalıdır. Okula gelen çocukların oturdukları bölgelere göre doğru bir konuma sahip, tehlikesiz bir şekilde giriş çıkış yolları ve genel ulaşım araçlarıyla iyi ilişkili olmalıdır. Çocukların yaşama ve oyun mekanlarının (güneyde) servis mekanlarının (kuzeyde), bakıcıların evinden, kendi ayrı giriş kapısı ile (doğuda) ve ana giriş kapısından açıkça ayrılması gerekir (Neufert, 1983).

İyi bir okul öncesi eğitim kurumunda mekân; çocuğun rahat hareket edebilmesini sağlamalı, kaza olasılığı içermemeli, etkinliklerin uygulamalarına kolaylık ve rahatlık sağlamalı, bireysel ve grup faaliyetlerine olanak tanımalı, estetik olmalı ve ısınması, aydınlanması, havalandırması ve temizliği sağlık koşullarına uygun olmalıdır (Özdemir vd., 2007).

Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf

düzenlemeleri yapılırken, metre kare başına düşen çocuk sayısı, sınıfın büyüklüğü, sınıftaki oyuncak ve diğer donanımların kapladığı alanlar dikkate alınmalıdır. Çocuk başına düşen alan sayısı küçük çocuklar için düşünüldüğünde 1,5 m² yeterli görülmektedir. Çocuk sayısına bağlı olarak, uyku odası, yemek odası gibi bölümler dikkate alındığında alanların büyüklüğü 35 m² civarında olabilmektedir (Decker ve Decker, 2005). Fakat pek çok eğitim kurumunda bu standarda ulaşmak mümkün olmamaktadır (Arslan Karaküçük, 2008; Korkmaz ve Ocak, 2018).

Ayrıca, okul öncesi eğitim kurumlarında iç mekân düzenlemelerinde; kapılar, pencereler, yer döşemeleri, sıcaklık, soğukluk gibi öğeler önemli görülmektedir. İç mekân düzenlemesi hususunda dikkat edilmesi gereken bir diğer unsur ise materyallerin sağlanmasıdır. Planlanmalar yapılmadan önce programın kazanım ve göstergelerinin düşünülmesi gerektiğinden; bu noktada öğretmenin sınıfı düzenlemede büyük bir rolünün olduğu unutulmamalıdır (Henniger, 2005).

Çocukların güvenliğinin sağlanması adına mobilyaların kenarları ve köşeleri yumuşatılmalıdır. Merdiven varsa basamaklar kaymaz ve yumuşak bir malzeme ile kaplanmalı, kenarlarında tutacaklar olmalıdır (Demiriz vd., 2003). Duvarlarda açık renkli, hijyen koşullarına uygun, kolay temizlenebilir, darbeye ve vuruşa dayanıklı, döşemede ise sıcak ve çekici olan malzemeler kullanılmalıdır (Moore and Lackney, 1994). Tüm bunlar okul öncesi eğitim ortamlarında çocukların güvenli ve de kaliteli bir eğitim alabilmeleri için istenen koşullardır. Buna yönelik olarak alanyazın incelendiğinde, okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel ortamlarına yönelik pek çok çalışma ile karşılaşmaktadır (Arslan Karaküçük, 2008; Durak, 2009; Güçhan Özgül, 2011; Kalkan, 2008; Kıldan, 2007; Kubanç, 2014; Selimhocaoglu, 2017; Sumeli, 2015).

Bu çalışmalardan birinde çocukların okul bahçesi hakkındaki görüşlerine yer verilmiş (Kılıç, 2013); bir diğer çalışmada ise okul öncesi eğitimde kalite fiziksel ortam,

akran ilişkileri ve etkinlikler kapsamında çocukların görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Buradan yola çıkılarak, okul öncesi eğitim mekanlarının çocukların gelişimlerinde büyük bir önem taşıdığı ve bu anlamda eğitim mekanlarının tasarımında hem çocukların gereksinimlerinin karşılanması hem de uygun konfor koşullarının sağlanması gerektiği belirlenmiştir ve eğitim ortamları düzenlenirken çocukların düşüncelerine de önem verilmesi gerektiği görülmüştür. Tüm bu nedenlerle, bu araştırmada, mevcut okul öncesi eğitim ortamının ve düzenlemelerinin okula devam eden çocukların gözünden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın temel amacı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların sınıflarının mevcut durumuna ilişkin düşüncelerini belirlemektir. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıfların özelliklerinin çocukların hem verimlilikleri hem keyifli vakit geçirmeleri hem de okul hayatını başlangıçtan itibaren sevebilmeleri için önemli olduğuna vurgu yapmayı hedeflemektedir.

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada İstanbul'daki bir okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu 19 çocukla (8 kız ve 11 erkek) sınıflarına ilişkin düşüncelerini öğrenmek amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde araştırmacı tarafından sorular çocuklara yöneltilmiş ve

görüşme kağıdına aktarılmıştır. Görüşme soruları demografik özellikler ve sınıfın değerlendirilmesi başlıklarından oluşan iki grup halindedir. Ayrıca araştırmacının gözlemine dayalı bir bölüm yer almaktadır. Demografik özellikler bölümünde çocuğun yaşı ve cinsiyeti; sınıfın değerlendirilmesi bölümünde açık uçlu ve çoktan seçmeli (evet/hayır) sorular yer almaktadır. Açık uçlu sorular; sınıfta en sevdikleri kısım, olmasını istedikleri oyuncaklar, neleri ve nereyi değiştirmek istedikleri, sınıfın ve donatıların renklerine dair düşünceleri ve nasıl bir sınıf olmasını istediklerine dair sorulardan oluşmaktadır. Çoktan seçmeli sorular ise; sınıfta vakit geçirmekten hoşlanıp hoşlanmadıkları, donatılarının olup olmadığı (masa, sandalye, dolap), oyuncaklarından hoşlanma durumlarına ilişkin sorulardır.

3. BULGULAR

Araştırmacı gözlemi sonucunda sınıfın havalandırma ve güvenlik koşullarının uygun olduğu, çocukların kendilerine ait masa, sandalye ve dolaplarının sınıf içinde mevcut olduğu, sınıfın çocukların sayısına uygun büyüklükte olduğu ve her bir çocuğa yetecek kadar materyalin olduğu tespit edilmiştir. Aşağıda çocuklarla sınıflarına ilişkin yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1'e göre çocukların tamamı bulunduğları sınıftan hoşlanmaktadırlar.

"Evet, çünkü burası evimmiş gibi hissediyorum." (Ç9)

"Evet seviyorum oyun oynuyorum." (Ç1)

Tablo 1. Çocukların sınıflarında vakit geçirmekten hoşlanma durumlarına yönelik bulgular

Hoşlanma durumu	Kız	Erkek
Evet	8	11
Hayır	-	-
Toplam	8	11

Tablo 2'de kız çocuklarının 6'sının, erkek çocuklarının 10'unun bahçede vakit geçirmekten daha çok hoşlandıkları görülmektedir.

"Bahçede oynamayı seviyorum." (Ç2)

"Sınıfta arkadaşlarımla oyun oynuyorum." (Ç12)

Tablo 2. Çocukların vakit geçirmekten hoşlandıkları mekân durumuna yönelik bulgular

Mekân	Kız	Erkek
Sınıf	2	1
Bahçe	6	10
Toplam	8	11

Tablo 3'e göre kız çocuklarının sınıfta en sevdikleri kısım dramatik oyun merkezi iken, erkek çocuklarının 8'i blok merkezini, 1'i dramatik oyun merkezini, 1'i masaları ve 1'i ise kitap merkezini sevmektedir.

"Evcilik oynuyoruz. Yemek pişiriyoruz." (Ç8)

"Legolarla oynuyorum. Köprü yapıyorum." (Ç14)

Tablo 3. Çocukların sınıflarında en sevdikleri kısımların tespitine yönelik bulgular

En sevilen kısım	Kız	Erkek
Dramatik oyun merkezi	8	1
Blok merkezi	-	8
Masalar	-	1
Kitap merkezi	-	1
Toplam	8	11

Tablo 4'te çocukların tamamının sınıflarında bulunan oyuncaklardan hoşlandıkları

görülmektedir.

"Hepsini seviyorum. Oynuyorum." (Ç4)

Tablo 4. Çocukların sınıflarındaki oyuncaklardan hoşlanma durumlarına yönelik bulgular

Oyuncaklardan hoşlanma durumu	Kız	Erkek
Evet	8	11
Hayır	-	-
Toplam	8	11

Tablo 5'te çocukların sınıflarında bulunmasını istedikleri oyuncaklar arasında kız çocuklarının sırasıyla mutfak malzemeleri (6), bebek (4), oyuncak sincap-kedi-köpek (3) ve diğer oyuncaklar (1) yer almaktadır. Erkek çocukları ise sırasıyla araba (7), motor (4), robot (3), oyuncak sincap-kedi-köpek (3), itfa-

ye (2), mıknatıs (2) ve diğer oyuncakları (2) istemişlerdir.

"Kahvaltı takımı olsun, arkadaşlarımla oynarım." (Ç6)

"Uzaktan kumandalı araba, sınıfta sürmek istiyorum." (Ç10)

Tablo 5. Çocukların sınıflarında bulunmasını istedikleri oyuncakların tespitine yönelik bulgular

İstenilen oyuncaklar	Kız	Erkek
Mutfak malzemeleri	6	1
Bebek	4	-
Oyuncak sincap-kedi-köpek	3	3
Araba	-	7
Robot	-	3
Motor	-	4
İtfaiye	-	2

Mıknatıs	-	2
Diğer (kitap, tren, traktör)	1	2
Toplam	14	24

Tablo 6'da görüldüğü üzere kız çocukların 7'si sınıftaki rafları değiştirmek istiyor. Erkek çocukların ise 4'ü rafları değiştirmek isterken, 5'i sınıfta herhangi bir kısmın

değiştirilmesini istemediğini belirtmiştir.

"Buradaki rafları değiştirmek isterim. Güzel değil." (Ç3)

"Bir yeri değiştirmem." (Ç18).

Tablo 6. Çocukların sınıflarında değiştirmek istedikleri kısımlara yönelik bulgular

Değiştirilmek istenen kısım	Kız	Erkek
Raflar	7	4
Dramatik oyun merkezi	1	1
Blok merkezi	-	1
Yok	-	5
Toplam	8	11

Tablo 7'ye göre, kız çocukları sırasıyla sınıflarının pembe (7), mavi (3), sarı (3), kırmızı (2) ve yeşil (1) renk olmasını isterken; erkek çocukları sırasıyla mavi (9), kırmızı (3), yeşil (3) ve sarı (2) renk olmasını istemektedir-

ler.

"Pembe olsun isterdim. Her yer pembe olsun. Çünkü en sevdiğim renk pembe." (Ç5)

"Mavi olsun, masam da mavi. Sandalyem de mavi olsun, her yer." (Ç11)

Tablo 7. Çocukların sınıflarının hangi renk olmasını istediklerine yönelik bulgular

İstenilen renk	Kız	Erkek
Pembe	7	-
Mavi	3	9
Sarı	3	2
Kırmızı	2	3
Yeşil	1	3
Toplam	16	17

Tablo 8'e göre çocukların tamamının sınıftayken mutlu oldukları görülmektedir. *"Sınıfta olmak güzel, iyi hissediyorum."* (Ç5)

"Güzel hissediyorum. Arkadaşlarımı görüyorum. Mutluyum burada." (Ç15)

Tablo 8. Çocukların sınıfta olduklarında neler hissettiklerine yönelik bulgular

Hissedilen durum	Kız	Erkek
Mutlu	8	11
Üzgün	-	-
Toplam	8	11

Tablo 9'da kız çocuklarının hayallerindeki sınıfı betimlerken sırasıyla büyük (3), oyuncak dolu (3), renkli (2), süslü (2), yuvar-

lak (2), çikolata şelalesi şeklinde (1), tülle kaplı (1), etrafı su ile çevrili (1), dönme dolap şeklinde (1) gibi ifadeleri kullandıkları; erkek

çocukların ise oyuncak dolu (8), büyük (4), üçgen-kare şeklinde (4), araba şeklinde (3), arkadaşlarla dolu (1), duvarlarında resim olan (1) ve tank (1) gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

“Böyle çikolata şelalesi şeklinde sınıfım olsun. O zaman çok güzel olur. Hep çikolata yerim.” (Ç7)

“Tank olsun, içinde asker olurum. Böyle komutan olur.” (Ç13)

Tablo 9. Çocukların hayallerindeki sınıfı betimlerken kullandıkları öğelerin tespitine yönelik bulgular

Hayallerindeki sınıfın öğeleri	Kız	Erkek
Büyük	3	4
Oyuncak dolu	3	8
Renkli	2	-
Süslü	2	-
Yuvarlak	2	-
Çikolata şelalesi şeklinde	1	-
Tülle kaplı	1	-
Etrafı su ile çevrili	1	-
Dönme dolap şeklinde	1	-
Üçgen-kare şeklinde	-	4
Araba şeklinde	-	3
Arkadaşlarla dolu	-	1
Duvarlarında resim olan	-	1
Tank	-	1
Toplam	16	22

4. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklarının sınıflarına ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmanın sonucunda çocukların kendi sınıflarında olmaktan hoşnut oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Adak Özdemir (2018) çalışmasında okul öncesi çocuklarının sınıflarında vakit geçirmekten hoşlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Özer Kocamanoğlu ve Acer (2015) araştırmalarının sonucunda çocukların sınıflarını sevdiklerini ve bunun nedenini oyuncaklarının olması ve arkadaşları ile oyun oynamaları olarak ifade ettiklerini ortaya koymuşlardır. Bir başka çalışmada da okul öncesi dönem çocuklarının sınıflarında vakit geçirmekten hoşlandıklarını tespit edilmiştir (Gürpınar, 2006).

Araştırmanın sonucunda sadece 3 çocuk dışında diğer tüm çocuklar bahçede vakit geçirmekten daha çok hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarının

en önemli parçalarından biri olan bahçeler, çocuklara farklı deneyimler sunması açısından kullanılması gereken mekanlar içinde yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014) Madde 90'da belirtildiği üzere “Eğitim etkinliklerinin sağlıklı, uygun ve güvenli bir ortamda gerçekleştirilebilmesi için oyun alanı ile bahçenin bulunması ve amacına uygun olarak düzenlenmesi esastır.” Bu ifade-den yola çıkılarak, kurumlarda bulunan bahçe alanlarının kullanılabilir duruma getirilmesi gerekmektedir. Oysaki Çelik (2012), okul öncesi eğitim kurumlarındaki açık alanların etkili bir biçimde kullanılmadığını ve çocukların rahat hareket edebilmesi için bahçelerin uygun olmadıklarını ve fiziksel olarak düzenlemelelerinin ihmal edildiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde Arslan Karaküçük (2008), okul öncesi eğitim kurumlarında bahçelerin yeterli özelliklere sahip olmadığını tespit etmiştir.

Hinkley, Salmon, Crawford, Okely ve Hesketh (2016) çalışmalarında çocukların bahçede vakit geçirmekten hoşlandıklarını ancak bu alanlarda yeteri kadar aktif etkinlik düzenlenmediğini belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarında bahçe kullanımını artırmaya yönelik olan yeni düzenlenmelerin yapılmasıyla bu durumun önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda kız çocuklarının en çok dramatik oyun merkezinde, erkek çocukların ise blok merkezinde vakit geçirmekten keyif aldıkları tespit edilmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında çocukların toplumsal cinsiyet algıları rol oynamış olabilir. Nitekim Ramazan, Arslan Çiftçi ve Tezel (2018)'in çalışmasında da kız çocuklarının en çok dramatik oyun merkezinde, erkek çocuklarının ise blok merkezinde vakit geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Özyürek ve Kılınç (2015) ve Özdemir (2014) de kız çocuklarının en çok dramatik oyun merkezinde, erkek çocuklarının ise en çok blok merkezinde vakit geçirdiklerini tespit etmişlerdir. Öte yandan, Özer Kocamanoğlu ve Acer (2015), okul öncesi çocukları ile yürüttükleri araştırmanın sonucunda çocukların bütün öğrenme merkezlerinden hoşlandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Aysu ve Aral (2016)'ın çalışmasında ise öğretmenler, çocukların genelde aynı merkezlerde vakit geçirmekten hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Bunun nedeni öğretmenlerin, sınıflarında çocukların ilgisini çekebilecek farklı öğrenme merkezlerine yer vermemeleri olabilir. Nitekim Ayvacı, Devcioğlu ve Yiğit (2002) çalışmalarında öğretmenlerin fen ve doğa merkezini fazla kullanmadıklarını daha çok diğer öğrenme merkezlerini kullandıklarını belirlemişlerdir. Özyürek ve Kılınç (2015) öğretmenlerin öğrenme merkezindeki materyalleri değiştirmediklerini ve aynı şekilde bıraktıklarını tespit etmişlerdir. Bu durum çocukların sıklıkla belli merkezlerde vakit geçirmelerine sebep olabilir. Öğretmenler sınıflarında yer alan tüm

öğrenme merkezlerini çocuklar için ilgi çekici hale getirerek onların bu merkezlerde vakit geçirmelerini sağlayabilirler. Çocukların, cinsiyet ayrımı olmaksızın tüm öğrenme merkezlerine aktif olarak katılımı bu sayede sağlanmış olacaktır. Öte yandan yapılan bir başka çalışmada ise, çocukların yalnızken kendi cinsiyet kalıp yargılarına uygun aktiviteleri tercih ettikleri ama öğretmenleri ve arkadaşlarıyla ile sosyal etkileşim içindeyken bu kalıplara göre davranmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Goble, Martin, Hanish ve Fabes, 2012). Buradan yola çıkılarak öğretmenlerin sınıf içinde çocuklarla etkileşimli aktiviteler düzenleyerek, kız ve erkek çocukların etkileşim içinde olmasını sağlayarak bu cinsiyet kalıp yargılarının giderilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucuna göre çocukların tamamı sınıflarında bulunan oyuncaklardan hoşnutlardır. Adak Özdemir (2018)'in çalışmasında da çocukların çoğunluğu sınıflarındaki oyuncakları yeterli görmekteyler. Çocukların sınıflarında yer alan oyuncaklar ile çeşitli etkinlikler yapıyor olmaları ve ayrıca sınıflarda yer alan oyuncakların bir kısmının evlerinde yer almaması çocukların sınıflarındaki oyuncakları sevmelerinin nedeni olarak gösterilebilir.

Araştırmanın sonucuna göre kız çocuklarının sınıflarında en çok olmasını istedikleri oyuncaklar arasında mutfak malzemeleri ve bebek yer alırken, erkek çocuklarının araba ve motor yer almıştır. Özdemir (2014) çalışmasında kız çocuklarının çoğunlukla mutfak eşyaları ve bebekler ile, erkek çocuklarının ise ahşap/plastik legolar ve arabalarla vakit geçirdiklerini tespit etmiştir. Bir diğer çalışmada ise kız çocukları çay seti ve bebek ile; erkek çocukları ise uçan jet ve motosiklet ile oynamayı tercih etmişlerdir (Weisgram, Fulcher ve Dinella, 2014).

Halim, Ruble, Tamis LeMonda ve Shroul (2013), okul öncesi dönem kız ve erkek çocuklarının oyuncak tercihlerinde cinsiyetle-

rinin etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Nitekim, Todd, Fischer, Di Costa, Roestorf, Harbour, Hardiman ve Barry (2018) de kız çocuklarının çoğunlukla kız çocuklarına yönelik oyuncaklarla, erkek çocuklarının ise erkek çocuklarına yönelik oyuncaklarla oynadıklarını belirlemişlerdir. Çocukların tercih ve davranışlarında yaş, kültürel geçmiş ve çevre etkili olabildiği gibi, çocukların toplumsal cinsiyet algıları da etkili olabilmektedir. Anne, baba ve kardeşlerin toplumdaki rolü çocukların tercihlerini etkileyebilmektedir (Yağan Güder ve Güler Yıldız, 2016).

Araştırmanın sonucunda kız çocuklarının sınıflarındaki rafları değiştirmek istediği, erkek çocukların ise sınıflarında herhangi bir değişiklik yapmak istemedikleri ortaya konulmuştur. Kıldan (2010)'ın ifade ettiği üzere sınıf içinde yer alan raflar ve materyaller çocukların ilgilerini çekecek biçimde düzenlenmeli ve çocuklarda merak uyandırmalıdır.

Araştırmanın sonucuna göre kız çocukları sınıflarının pembe renk olmasını isterken, erkek çocukları mavi renk olmasını tercih etmişlerdir. Çocukların bu tercihlerinin toplumsal cinsiyet algılarından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Okul öncesi eğitim ortamlarının farklı renkler barındıran ve farklı zeminlerde alanları olan mekanlar olmaları gerekmektedir. Bu alanlar çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına hitap eden çekici alanlar olmalıdırlar (MEB, 2013). Güller ve Kaya (2016), renklerin çocukların mekan algıları üzerinde oldukça etkili olduğunu ve çocukların sınıf ortamlarında nötr renklerden ziyade sıcak renkleri daha çok sevdiklerini ifade etmişlerdir. Şahin ve Dostoğlu (2015)'nin çalışmalarında belirttikleri üzere, okul öncesi eğitim kurumlarında çoğunlukla yoğun renk kullanımına gidilmektedir. Oysaki bu yaş grubu çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olarak, farklı işlevler için kullanılan kısımlarda çocukların hoşlandığı sıcak renklerin tercih edilmesi, çocuklar üzerinde fizyolojik ve psikolojik olarak olumlu değişimleri sağlayacaktır. Renklerin çocukların yaş, cinsiyet ve

kültürel özelliklerine göre farklı etkiler oluşturacağı unutulmamalıdır (Bıçak, 2018; Tadjic, Martinec ve Farago, 2017). Bu nedenle özellikle okul öncesi eğitim kurumlarında renk seçimine gereken önem verilmelidir.

Araştırmanın sonucunda çocukların tamamının sınıflarında mutlu oldukları tespit edilmiştir. Kalkan (2008)'a göre de okul öncesi eğitim ortamlarının esnek ve çekici bir biçimde düzenlenmiş olması çocukların bu ortamlarda mutlu olmalarını sağlayan önemli bir etmendir. Çocukların sınıflarını sevmeleri ve arkadaşları ile keyifli vakit geçiriyor olmaları mutlu hissetmelerinin nedeni olabilir.

Son olarak çocuklar hayallerindeki sınıfı betimlerken kız çocukları büyük, oyuncak dolu, renkli ve süslü ifadelerini kullanırken, erkek çocukları büyük, oyuncak dolu ve üçgen-kare şeklinde ifadelerini kullanmışlardır. Tandoğan (2016), ilkökul çocukları ile yürüttüğü çalışmasının sonucunda çocuklar, hayallerindeki ilkökulu anlatırken, yeşil, içinde doğal malzemeler, su ve oyun alanları olan bir okul istediklerini ifade etmişlerdir. Çocukların özgürce hareket etmeye uygun ortamlar istedikleri tespit edilmiştir. Bu açıdan okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf ortamının özellikleri son derece önemlidir. Sınıfın büyüklüğü, çocuklardaki saldırgan davranışların yordayıcısı olarak tespit edilmiştir (Micozkadıoğlu ve Kazak Berument, 2011). Sınıfın tasarımı eğitimde kalitenin yanı sıra çocukların sınıf içi davranışlarını da etkileyen önemli bir husustur. Özellikle sınıfın fiziksel koşullarında ve materyallerde iyileştirmeler yapılmalıdır (Özkubat, 2013). Kaliteli bir okul öncesi eğitimden söz edebilmek için sınıfın fiziksel koşulları ve mimarisi, çocukların ilgi ve gereksinimlerine göre dizayn edilmiş olmalıdır (Özer Kocamanoğlu ve Acer, 2015). Ayrıca, okul öncesi eğitim ortamlarının çocukların hayal güçlerini besleyecek nitelikte esnek ve donanımlı olarak yapılandırılması önemlidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında mekan içinde esnekliğin sağlanması etkinliklerin daha farklı türlerde uygulanmasına, mekanın tekdüzelikten kurtulmasına imkan tanır. Ço-

cukların var olan hayal güçleri, esnek okul öncesi eğitim mekanları ile çok zengin bir dünyaya dönüşür. Çocukların yaratıcılıklarını kullanmalarına imkan sağlayan, keşfedecekleri alanların yer aldığı mekanların hazırlanması gerekmektedir (Baran, Yılmaz ve Yıldırım, 2007). Bu tür düzenlenmiş mekanlarda uygulanan etkinlikler ve programlar da çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenmesini, davranışlarının düzenlenmesini ve yaratıcılıklarının gelişmesini sağlayacaktır (Canbeldek ve Işıkoğlu Erdoğan, 2017; Çelik ve Kök, 2007; Doğan Altun ve Jones, 2017; Ekici, 2015; Güçhan Özgül, 2011; Rentzou, 2014; Selimhocaoğlu, 2017; Tadjic vd., 2017; Yuvacı ve Dağlıoğlu, 2018).

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların sınıflarına ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak araştırmacı ve uygulayıcılara birtakım öneriler getirilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında dış mekanların özellikle bahçe ve doğal alanların kullanımı artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adak Özdemir, A. (2018). "Okul Öncesi Eğitimde Kaliteye İlişkin Çocuk Görüşleri: Fiziksel Ortam, Akran İlişkileri ve Etkinlikler". *Turkish Studies*, 13(11): 33-53.
- Afacan, Ö., Selimhocaoğlu, A. (2012). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine İlişkin Yeterlilikleri ve Bu Yeterliliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kırşehir İli Örneği)", *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (8): 1-20.
- Arslan Karakuçuk, S. (2008). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel / Mekanal Koşulların İncelenmesi: Sivas İli Örneği". *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2): 307-320.
- Ayvacı, H. Ş., Devecioğlu, Y., Yiğit, N. (2002). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen ve Doğa Etkinliklerindeki Yeterliliklerinin Belirlenmesi. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitim Kongresi, 16-18.
- Baran, M., Yılmaz, A., Yıldırım, M. (2007). "Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri: Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği". *DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8: 27-44.
- Beatty, J., (1988). *Skills for Preschool Teachers*. Columbus: OH: Merrill.
- Bıçak, S. (2018). "Mobilya ve Renk İlişkisi". *Politeknik Dergisi*.
- Bika, A. (1996). "Defining Elements in the Planing of Early Childhood (Classrooms) as Parameters in the Development and Education of the Child". 6 th European Conference on the Quality of Early Childhood Education. September. 1-4. 5 Ağustos 2012 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED437227.pdf> _E.T: 08.09.2018
- Canbeldek, M., and Isikoglu Erdogan, N. (2017). "The Effects of Early Childhood Classroom Size and Duration on Development of Children". *Eurasian Journal of Educational Research*, 68: 257-271.
- Çelik, A. (2012). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Açık Alan Kullanımı: Kocaeli Örneği". *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 43(1): 79-88.
- Çelik, M., Kök, M. (2007). "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımının Önemi". *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15: 158-170.
- Çukur, D., Delice, E. (2011). "Erken Çocukluk Döneminde Görsel Algı Gelişimine Uygun Mekân Tasarımı". *Aile ve Toplum*, 7(24): 25-36.
- Decker, C. A. and Decker, J. R. (2005). *Planing Administering Early Childhood Prog-*

- rams. Perason New Jersey: Merrill Prentice.
- Demiriz, S., Karadağ, A., Ulutaş, İ., (2003). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanım. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doğan Altun, Z., and Jones, I. (2017). "Preschool Children's Verbal Communication Within Two Different Classroom Settings". *Electronic Journal of Social Sciences*, 16(61): 466-476.
- Durak, S. (2009). "Taking a High Scope Approach in a Turkish preschool: Assessing the Physical Environment and The Promotion of Positive Adult-child Interaction". *International Journal of Learning*, 16(3): 31-47.
- Ekici, F. Y. (2015). "Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Çocuk Merkezli Yaklaşımların Kuramsal Temel, Eğitim Ortamı ve Öğretmenin Rolü Açısından Karşılaştırılması, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi", 3(12): 192-212.
- Goble, P., Martin, C. L., Hanish, L. D., Fabes, R. A. (2012). "Children's gender-typed activity choices across preschool social contexts." *Sex Roles*, 67(7-8): 435-451.
- Güçhan Özgül, S. (2011). Okul Öncesi Eğitim Ortamlarının Kalite Değişkenleri Açısından Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Güleş, F. (2013). Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güller, E., Kaya, S. İ. (2016). "Mekan Renklerinin Zihinsel Engelli Çocukların Mekanı Algılamasındaki Etkisi". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3): 577-596.
- Gürpınar, A. H. (2006). Okul Öncesi Öğrenme Devam Eden Çocukların Tercih Ettikleri İlgi Köşeleri ve Tercih Etme Nedenleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir:
- Halim, M. L., Ruble, D., Tamis-LeMonda, C., ShROUT, P. E. (2013). "Rigidity in gender-typed behaviors in early childhood: A longitudinal study of ethnic minority children". *Child development*, 84(4): 1269-1284.
- Hinkley, T., Salmon, J., Crawford, D., Okely, A. D., Hesketh, K. D. (2016). "Preschool and Childcare Center Characteristics Associated with Children's Physical Activity During Care Hours: An Observational Study". *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 13(1): 117-126.
- İsmailoğlu, S. (2016). İlk Kademe Eğitim Yapılarındaki Derslikler Üzerine Ergonomik Bir Değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Kalkan, E. (2008). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin Fiziksel Koşullar Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kıldan, A. O. (2010). "Okul Öncesi Eğitim Bağlamında; Eğitim Hizmetlerinde Kalite". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2): 111-130.
- Kıldan, O. (2007). "Okul Öncesi Eğitim Ortamları". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2): 501-510.
- Kılıç, Z. (2013). Anasınıfına Devam Eden Çocukların Okul Bahçesinde Görmek İstedikleri Ortam Özelliklerinin Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılınç, N. (2015). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Öğrenme Merkezlerinin Çocukların Serbest Oyun Davranışları

- Üzerine Etkisi". Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2): 125-138.
- Korkmaz, Ç., Ocak, İ. (2018). "Fen Bilimleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi". Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi, 4(1): 18-38.
- Kubanç, Y. (2014). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziki Durumunun İncelenmesi". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(31): 675-688.
- Maning, M. and Manning, G. (1993) "How Comfortable Is Your Classroom? Teaching and Writing", Teaching Pre K-8. 24 (2): 127-128.
- MEB, (2012). 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Kanun Numarası 222, Ankara.
- MEB, (2013). https://ismek.ist/files/ismekOrg/file/2014_hbo_program_modulleri/Erken%200%C3%87ocukluk%20E%C4%9Fitim%20Kurumlar%C4%B1nda%20Fiziksel%200%C3%96zellikler%20ve%20Personel.pdf. Erişim tarihi: 03.10.2018.
- MEB, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014). <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf> Erişim tarihi: 04.10.2018.
- Micozkadioğlu, İ. İ., Kazak Berument, S. (2011). "Okul Öncesi Kurum Kalitesinin İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Sosyal Yeterliği ve Akademik Başarısına Etkisi". Eğitim Bilimleri Dergisi, 33(33): 123-140.
- Moore, G. and Lackney, J. A. (1994). Educational Facilities for The Twenty-First Century: Research Analysis and Design Patterns, University of Wisconsin-Milwaukee: Center for Architecture and Urban Planning Design, Milwaukee.
- Neufert, E., (1983). Yapı Tasarımı Temel Bilgileri. İstanbul: Güven Yayıncılık.
- Özçelik, Ö. (1996). "Okul Öncesi Çocukların Beslenmesi", Yaşadıkça Eğitim Dergisi.
- Özdemir, S., Bacanlı, H., Sözer, M. (2007). Türk Eğitim Derneği. Türkiye'de Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi. Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ankara: TED.
- Özdemir, S. (2014). "5-6 Yaş Grubu Çocukların Serbest Zaman Etkinliklerindeki Oyun ve Oyuncak Tercihlerinin İncelenmesi". Journal Of Educational Science, 2(2): 1-15.
- Özer Kocamanoğlu, D., Acer, D. (2015). "Examining Children's Art Products and Determining Their Aesthetic Judgment in a Preschool Classroom Where Learning Centers were Used". Journal of Education and Future, (7): 1-16.
- Özkubat, S. (2013). "Okul Öncesi Kurumlarında Eğitim Ortamlarının Düzenlenmesi ve Donanım". Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(2): 58-66.
- Öztürk Aynal, Ş. (2013). "Haydi Çocuklar Doğaya ve Bahçeye Açılıyoruz: Mekan Dışı Eğitim İncelemeleri". International Journal of Social Science, 6 (1): 371-284
- Öztürk, A., Bayrak, D. (2017). "Anaokullarındaki Doğal Mekân ve Materyallerin Çocuk Gelişimindeki Yeri". Social Sciences (NWSASOS), 12(1): 25-36.
- Ramazan, O., Arslan Çiftçi, H., Tezel, M. (2018). "Okul Öncesi Sınıflarındaki Öğrenme Merkezlerinin Durumunun Belirlenmesi ve Öğretmenlerin Öğrenme Merkezleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi". Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 2(2): 213-233.
- Rentzou, K. (2014). "The Quality of The Physical Environment in Private and Public Infant/Todler and Preschool Greek Day-Care Programmes". Early Child

- Deveopment and Care, 184(12): 1861-1883.
- Selimbhocaoğlu, A. (2017). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel Koşullarının İncelenmesi: Kırşehir Örneği". *Turkish Studies*, 12(28): 651-662.
- Selimbhocaoğlu, A. (2017). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel Koşullarının İncelenmesi: Kırşehir İli Örneği". *Electronic Turkish Studies*, 12(28): 651-662.
- Sumeli, F. (2015). Karşılaştırmalı Bir Çalışma: İstanbul İl Merkezinde Bulunan Üniversitelere ve Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel Ortamların İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, E., Dostoğlu, N. (2015). "Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Renk Kullanımı". *Mimarlık*, 381.
- Tadjic, M., Martinec, M., Farago, A. (2017). "The Impact of Physical Settings on Pre-Schoolers Classroom Organization". *European Journal of Education Studies*, 1(1): 14-36.
- Tandoğan, O. (2016). "Çocuklar için Daha Yaşanılır Okul Bahçeleri". *Megaron*, 11(4): 629-637.
- True, L., Pfeiffer, K. A., Dowda, M., Williams, H. G., Brown, W. H., O'neill, J. R., Pate, R. R. (2017). Motor Competence and Characteristics within The Preschool Environment. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 20(8), 751-755.
- Uludag, Z., Odacı, H. (2002). "Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân". *Milli Eğitim Dergisi*. 153-154.
- Üste, R. B. (2007). "İnsan Hakları Eğitimi ve İlköğretimdeki Önemi". *Ege Akademik Bakış / Ege Academic Review*. 7(1): 295-310.
- Weisgram, E. S., Fulcher, M., Dinella, L. M. (2014). "Pink Gives Girls Permission: Exploring The Roles of Explicit Gender Labels and Gender-Typed Colors on Preschool Children's Toy Preferences". *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(5), 401-409.
- Yağan Güder, S., Güler Yıldız, T. (2016). "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarında Ailenin Rolü". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (2): 424-446.
- Yavuzer, H., (1984). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yuvacı, Z., Dağlıoğlu, H. E. (2018). "Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların ve Buldukları Sınıf Ortamının Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2): 234-256.
- Zembat, R., (2005). *Okul Öncesi Eğitimde Nitelik*. A, Oktay ve Ö.P, Unutkan. (Yay. Haz.). *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*. İstanbul: MORPA Kültür Yayınları, 25-44.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- İsmailoğlu, S. ve Yılmaz, H. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Sınıf: Çocukların Gözünden Değerlendirme, *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7871>, Number: 74 Spring 2019, p. 387-400.